

Молодий Вчений

ІД 2304-58

СПЕЦВИПУСК

ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ
КІЇВСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ Б. ГРІНЧЕНКА

Кіївський університет
імені Бориса Грінченка

3.2

(43.2)
2017

ISSN (Print): 2304-5809
ISSN (Online): 2313-2167

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 3.2 (43.2) березень, 2017 р.

Члени редакційної колегії журналу:

Arkadiusz Adamczyk – professor, dr hab. in humanities (Poland)
Janusz Wielki – professor, dr hab. in economics, engineer (Poland)
Inessa Sytnik – professor, dr hab. in economics (Poland)
Базалій Валерій Васильович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Балашова Галина Станіславівна – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глущенко Олеся Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Грищенко Дмитро Сергійович – кандидат технічних наук (Україна)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Україна)
Змерзлий Борис Володимирович – доктор історичних наук (Україна)
Іртищева Інна Олександровна – доктор економічних наук (Україна)
Коковіхін Сергій Васильович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Лавриненко Юрій Олександрович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Лебедєва Надія Анатоліївна – доктор філософії в галузі культурології (Україна)
Марусенка Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Морозенко Дмитро Володимирович – доктор ветеринарних наук (Україна)
Наумкіна Світлана Михайлівна – доктор політичних наук (Україна)
Нетюхайло Лілія Григорівна – доктор медичних наук (Україна)
Пекліна Галина Петрівна – доктор медичних наук (Україна)
Писаренко Павло Володимирович – доктор сільськогосподарських наук (Україна)
Романенкова Юлія Вікторівна – доктор мистецтвознавства (Україна)
Севостьянова Наталія Іларіонівна – кандидат юридичних наук (Україна)
Стратонов Василь Миколайович – доктор юридичних наук (Україна)
Шаванов Сергій Валентинович – кандидат психологічних наук (Україна)
Шайко-Шайковський Олександр Геннадійович – доктор технічних наук (Україна)
Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук (Україна)
Шапошникова Ірина Василівна – доктор соціологічних наук (Україна)
Швецьова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Шепель Юрій Олександрович – доктор філологічних наук (Україна)
Шерман Михайло Ісаакович – доктор педагогічних наук (Україна)
Шипота Галина Євгенівна – кандидат педагогічних наук (Україна)
Яковлев Денис Вікторович – доктор політичних наук (Україна)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:

*Національній бібліотеці України імені В.В. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці Elibrary.ru, Polish Scholarly Bibliography*

*Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
РИНЦ, ScholarGoogle, OAII, CiteFactor, Research Bible, Index Copernicus.
Index Copernicus (ICTM Value): 4.11 (2013); 5.77 (2014); 43.69 (2015)*

*Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-77777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.*

Відповідальність за зміст, добір та викладення фактів у статтях несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки зі згоди автора та редакції журналу.

ЗМІСТ

Бєленька Г.В.

Підготовка фахівців
для дошкільної галузі: стратегія змін. 1

Мельник Н.І.

Аналіз сучасних досліджень
з питань професійної підготовки
дошкільних педагогів
у європейському освітньому просторі 4

Волинець К.І.

Історичні домінанти виховання
підростаючого покоління в українців. 10

Волинець Ю.О.

Навчання на засадах дослідження
як запит соціуму і ознака сучасності
професійної підготовки педагога. 14

Коваленко О.В.

Вимоги суспільства до особистості
вихователя дітей дошкільного віку. 18

Ліннік О.О.

Формування суб'єктної позиції
майбутнього педагога. 24

Машовець М.А.

Лідерство-служіння як професійна
комpetентність дошкільного педагога. 29

Половіна О.А.

Ранній розвиток дитини
у контексті потреб соціуму
та батьківських амбіцій. 36

Стаєнна О.О.

Підготовка майбутніх педагогів
до громадянського виховання
дітей дошкільного віку. 41

Стаднік Н.В.

Формування відповідальності
у майбутніх педагогів дошкільної
освіти у позааудиторній діяльності. 45

Козлітін Д.О., Матюшенко І.І.

Медіа середовища сучасного
дошкільника та роль
майбутнього педагога у ньому. 49

Ліннік О.О., Барна Х.В.

Дитяча субкультура
у світі дорослих цінностей. 53

Літіченко О.Д.

Трудове виховання дітей
дошкільного віку на сторінках
педагогічних журналів. 58

Данієлян Анаїт

Навчальна праця як засіб
формування у майбутніх педагогів
ціннісного ставлення до професії. 62

Кондратюк С.Г.

Шляхи розвитку мовленнєвої
компетентності майбутнього
працівника сфери дошкільної освіти. 66

Товкач І.Є.

Майбутнім педагогам про індивідуальні
особливості пізнавальної активності
старших дошкільників
в мовленнєвій діяльності. 71

Карнаухова А.В.

Формування читацької культури
сучасного вихователя. 76

Гарашенко Л.В.

Забезпечення здоров'язбережувального
характеру фізичного виховання дітей
дошкільного віку: пошук механізмів. 80

Ярич О.Я.

Довільність як головна характеристика
формування вольової поведінки
дитини дошкільного віку. 84

Іваненко О.А.

Ефективні умови активізації
художньо-творчого розвитку дітей
дошкільного віку в процесі
музичних занять. 89

Годота Н.М.

Ознайомлення з простором та часом
як передумова розвитку творчості
в дошкільному дитинстві. 93

Новоселецька І.Е.

Вплив мистецтва на розвиток
художньо-творчих здібностей
дітей п'ятого року життя в початкових
мистецьких навчальних закладах. 98

Вертугіна В.М.

Інклузивна освіта дітей
дошкільного віку. 102

Мальцева Т.Ю.

Педагогічні умови впровадження
інклузивних практик в діяльність
дошкільних навчальних закладів. 106

Рейпольська О.Д.

Співпраця кафедри дошкільної освіти
і лабораторії дошкільної освіти
і виховання щодо забезпечення
науково-дослідницької діяльності. 111

CONTENTS

Bielienka H.V.	Danielian A.Ya.
Profesional training of preschool teachers: strategy of changes 1	Educational work as a source of future teachers value attitude formation to the profession 62
Melnik N.I.	Kondratiuk S.G.
The analysis of contemporary research on preschool teachers profesional education in European demention 4	Ways to improve of speech competence of workers in preschool education 66
Volynets K.I.	Tovkach I.Ye.
Historical dominants of ukrainian young generation upbringing 10	To future teachers about individual features of cognitive activity of preschoolers' in speech activity 71
Volynets Y.A.	Karnaukhova A.V.
Research based learning as a society request and a feature of modern professional teacher training 14	Formation reading culture modern mentor 76
Kovalenko O.V.	Harashchenko L.V.
Society requirements for preschool children teacher's personality 18	Supporting of keeping health character of physical education in preschool children 80
Linnik E.O.	Yarych O.Ya.
The gradual formation of a subject position of the future teacher 24	Arbitrariness as the main characteristics of the formation of volitional behavior of the child of preschool age 84
Mashovets M.A.	Ivanenko E.A.
Carrying lidership as preschool teacher's professional competence 29	Efficient conditions for activation of artistic and creative development of children of preschool age in the process of music lessons 89
Polovina E.A.	Holota N.M.
Early childhood development in the context of society requirements and parents' ambitions 36	Acquaintance with space and time as a background for creativity development in preschool childhood 93
Staenna O.O.	Novoseletska I.E.
Preparation of future teacher to civil education of preschool age children 41	The influence of art on the artistic and creative development of children 5-year life in elementary artistic educational establishments 98
Stadnik N.V.	Vertuhina V.N.
The formation of the responsibility of future teachers of preschool education in extracurricular activities 45	Preschool children inclusive education 102
Kozlitin D.O., Matiushchenko I.I.	Maltseva T.Yu.
Modern preschool children media environment and the future teacher's role in it 49	Pedagogical conditions of implementing inclusive education practices in pre-scools 106
Linnik E.O., Barna H.V.	Reypolskaya O.D.
Children's subculture in the adult world of values 53	Cooperation of the department of preschool education and laboratory pre-school education and training for the research activity 111
Litichenko O.D.	
Education through work of preschool children in pedagogical press 58	

РАННІЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ У КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ СОЦІУМУ ТА БАТЬКІВСЬКИХ АМБІЦІЙ

Половіна О.А.

Київський університет імені Бориса Грінченка

У статті аргументовано значення формування емоційної компетентності для розвитку особистості; здійснено аналіз виховної практики та звернення до досвіду виховання у розвинутих країнах світу, пріоритетом яких є формування емоційної сфери особистості; висвітлений спектр наукових досліджень проблеми формування емоційного інтелекту; описані методи формування емоційного інтелекту особистості.

Ключові слова: емоційний інтелект, емоційна компетентність, емоційна глухота, ранній розвиток, педагогічне просвітництво.

Постановка проблеми. Мріякої людини – досягти успіху. Мрія батьків – успіхи дітей. Успіх у людському загалі стереотипно асоціюється з визнанням у суспільстві. Спектр засобів досягнення цього визнання різноманітний: від матеріальної підтримки до технологій маніпуляції свідомістю. Проте більшість вважає, що гарантіє успіху є інтелект. Саме цим пояснюється справжнісінський бум запитів на замовлення освітніх послуг щодо раннього інтелектуального розвитку дитини. Батьки прагнуть з пелюшок навчити дитину читати, писати, володіти іноземною мовою, оскільки вважають, що таким чином підготують основу для її подальшого успішного розвитку. У гонитві за кращим, на іхню думку, інтелектуальними здобутками дитини, батьки нівелюють емоційну складову взаємин з дитиною. «Ти повинен...», – а далі ідуть варіації на тему навчальних досягнень, – ось що чує малюк з перших років народження. Проте, у взаєминах з дітьми батьки прагнуть отримати від них розуміння, підтримку, співчуття, турботу, щиру любов... Резонанс між інтелектуальними надбаннями, що накопичувалися у дитині з раннього віку, і почуттєвими стосунками, які прагнуть отримати батьки, зумовлює актуальність теми дослідження.

Мета статті: окреслити основні положення щодо пріоритетів виховання сучасної дитини з метою гармонізації стосунків «діти–батьки».

Завдання:

- 1) висвітлити спектр наукових досліджень з проблеми формування емоційного інтелекту;
- 2) аргументувати значення формування емоційної компетентності для розвитку особистості;
- 3) визначити методи формування емоційного інтелекту особистості.

Виклад основного матеріалу. Пошук відповіді на цілком природне питання «Як досягти успіху у вихованні сучасної дитини?» зумовив вивчення різного спектру наукових досліджень, глибинний аналіз виховної практики та звернення до досвіду виховання у розвинутих країнах світу.

Аналіз життя людей ХХІ століття дозволив виокремити світову тенденцію: чим інтенсивніше розвиваються технології, тим пірше люди володіють головним умінням – умінням жити. Підтвердження цьому знаходимо в дослідженнях Д. Гоулмана [4], який вбачає одну з причин такої тенденції у не сформованості в дитячому віці необхідних навичок подолання гніву, виявлення співчуття,

контролю спонукання. Тобто мова йдеється про не сформованість однієї з найвагоміших складових життєвої компетентності – емоційної.

Показником сформованості емоційної компетентності є емоційний інтелект (EQ). Ця дефініція є відносно новою і у науковий обіг, а відтак і у побут, увійшла з 1990 року. Автори поняття Штер Саловей і Джек Майєр (P. Salovey, J.D. Mayer) [10] консолідували поняттям «емоційний інтелект» групу ментальних здібностей, які допомагають усвідомити і зрозуміти власні емоції та емоції інших людей. Спонукою до актуалізації дослідження даного наукового феномену стала публікація у 1995 році книги Деніеля Гоулмана «Emotional Intelligence» («Емоційний інтелект»), у якій це поняття розглянуто як спосіб, метод і форму поводження особистості з собою та оточуючими [9].

Численні наукові розвідки дозволили резюмувати, що фундаментальні дослідження Б. Ананьеві, Л. Виготського, С. Рубінштейна, О. Леонтьєва, В. Мясищєва, О. Тихомирова та інших класиків вітчизняної психології спрямовані на пошуки шляхів вирішення проблеми співвідношення інтелектуальної та емоційної сфер особистості. Зокрема, Л. Виготський піддавав критиці спроби ізолятувати мислення від емоційної сфери; С. Рубінштейн вважав, що мислення – це єдність інтелектуального та емоційного, а емоція – єдність емоційного та інтелектуального; О. Тихомиров відзначав, що емоційна активзація є необхідною умовою продуктивної інтелектуальної діяльності.

Сучасні наукові дослідження характеризує стійкий інтерес до вивчення природи емоційного інтелекту, свідченням чого є наукові розвідки І. Андреєвої, О. Власової, С. Дерев'янко, Г. Гарскової, Н. Ковриги, Д. Люсіна, М. Манойлової, Е. Носенко, М. Шпак та ін. [1; 2; 5; 6; 7]. Вчені поряд з поняттям «емоційний інтелект» розглядають низку інших близьких понять, серед яких «емоційна розумність», «емоційне самоусвідомлення», «емоційна компетентність», «емоційне мислення», «емоційна грамотність», «емоційна обдарованість» тощо.

На основі аналізу наукових публікацій, розглядаємо емоційний інтелект як здатність усвідомлювати свої почуття і емоції, проявляти їх, керувати ними. Рівень сформованості емоційного інтелекту є засобом позитивної або негативної міжособистісної взаємодії.

Біологічними передумовами емоційного інтелекту науковці вважають рівень емоційного ін-

телекту батьків, правопівкульний тип мислення, властивості темпераменту.

Соціальними передумовами розвитку емоційного інтелекту є:

- синтонія (емоційна реакція оточення на дії дитини);
- рівень розвитку самосвідомості;
- сформованість емоційної компетентності;
- рівень освіти батьків та матеріальне благополуччя родини;
- емоційно-позитивні стосунки між батьками;
- андрогінність (самоконтроль і витримка у дівчаток, емпатія і ніжні почуття у хлопчиків);
- зовнішній локус контролю;
- релігійність.

Грунтуючись дослідженнями Р. Salovey, J.D. Mayer визначимо чотири складові емоційного інтелекту:

I. точність оцінки та вираження емоцій – передбачає формування здатності виявляти власні емоції та визначати емоції інших людей за допомогою верbalних та неверbalних ознак: за думками, фізичним станом, зовнішнім виглядом, поведінковими проявами;

II. розуміння емоцій – допомагає визначити джерело емоцій, класифікувати їх, розпізнавати зв'язок між емоціями і словами, інтерпретувати значення емоцій, прогнозувати подальший розвиток емоцій;

III. управління емоціями – формує навички врахування емоцій у прийнятті рішень та моделі поведінки, спонукання до виявлення власних емоцій та емоцій інших людей, володіння техніками уникнення негативного емоційного впливу з боку інших;

IV. використання емоцій у розумовій діяльності – дозволяє привласнювати або навлаки відкидати певні знання, що формує здатність до критичного мислення.

Дещо різиться підхід до визначення структури емоційного інтелекту R. Bag-On [8], який, на відміну вищевказаного діяльнісного підходу, ґрунтуються на особистісних якостях:

1. Самопізнання – усвідомлення своїх емоцій, упевненість у собі, самоповага, самореалізація, незалежність.

2. Навички міжособистісного спілкування – емпатія, соціальна відповідальність, взаєморозуміння.

3. Адаптаційні здібності – вміння вирішувати проблеми, реально оцінювати ситуацію, пристосовуватися до нових умов.

4. Управління стресовими ситуаціями – стресостійкість, контроль за імпульсивними спалахами.

5. Домінування позитивного настрою – відчуття щастя, оптимізм.

Таким чином, характеристики емоційного інтелекту представлені системою емоційних ставлень (внутрішніх та зовнішніх), які відображаються у соціальній взаємодії. Важливість формування емоційного інтелекту підкреслюється його функціями (стресозахисна, адаптивна, рефлексивна та регулятивна), оскільки саме вони забезпечують розвиток найбільш значимих для успішної людини особистісних характеристик.

Отже вивчення авторських концепцій емоційного інтелекту дозволяє констатувати співвідношення його структурних компонентів зі здібнос-

тями (когнітивними, емоційними, особистісними, соціальними) та розглядати дане наукове поняття як складне інтегративне утворення. Потрактування поняття «емоційний інтелект» вченими неоднозначне, проте всі науковці відзначають хибність твердження про залежність успіху особистості від рівня розвитку інтелекту (IQ), на томісті підтверджують зумовленість досягнення успіху високим рівнем розвитку емоційного інтелекту (EQ).

На користь даного твердження свідчать результати психологічного дослідження емоційної сфери, що було проведено Д. Гоулманом. Науковець простежив життєвий шлях 95 студентів Гарварда та дійшов висновку, що досягнувші середнього віку чоловіки, які отримували найвищі оцінки на екзаменах під час навчання в університеті, досягли меншого успіху в кар'єрі у порівнянні з іх менш обдарованими однолітками. Також було встановлено іхнє нездовolenня життям, стосунками у сім'ї та з друзями. Analogічні дані були отримані під час дослідження за участю 81 кращого учня середніх шкіл в Іллінойсі. Таким чином було визначено, що коефіцієнт розумового розвитку не впливає на показник успішності в житті.

Практичний інтерес до проблеми розвитку емоційного інтелекту особистості зумовлений тим, що вона має прикладний аспект. Варто зазначити, що вчені неоднозначно розглядають можливості розвитку емоційного інтелекту: Дж. Мейер та ряд науковців дотримуються позиції, що емоційний інтелект – це відносно стійке утворення, яке неможливо розвинути. Грунтуючись вченням нейрофізіологів про те, що людський мозок знаходиться у стадії розвитку приблизно до 40-а років, підтримуємо погляди на можливість формування емоційної компетентності Д. Гоулмана. На час впровадження технологій формування емоційного інтелекту особистості, залучення до цього процесу батьків, дітей, педагогів. Аналіз освітнього простору за лініями «діти-батьки», «діти-педагоги», «батьки педагоги» дає підстави для занепокоєння, оскільки декларованість пріоритетності в освіті формування емоційно-цінісної сфери особистості нівелюється реальним станом освітньої практики. Це пов'язано з запитами батьків на розвиток академічних здібностей дитини, на інтелектуальну сферу особистості та не усвідомленням того, що наслідки емоційної глухоти проявляються у сучасному суспільстві значним збільшенням міжособистісних конфліктів, депресії, жорстокості, насильства.

Ряд вчених, зокрема А. Семенович [3], досліджуючи природу психічних процесів, виокремлює нейрофізіологічні закони розвитку мозку. Згідно цих законів існує обмеженість енергетичного потенціалу для певного часового періоду. Саме тому, якщо ми витрачаемо енергію на несвоєчасний розвиток будь-якої психічної функції, виникає дефіцит там, куди ця енергія повинна бути актуально спрямована. Оскільки дорослий спонукає до виконання певного інтелектуального завдання, то природно мозок дитини буде його виконувати, але це відбуватиметься за рахунок тих структур психіки, функціонування яких є передчасним, що зумовлюється віковими особливостями дошкільника. Така компенсація у дитини

раннього та дошкільного віку досить негативно ілюструється навантаженням на когнітивну сферу (раннє навчання читанню, письму), яке поглинає енергію емоцій. Це призводить до певного розладу емоційної сфери, що веде за собою порушення програм соматичного розвитку. Зовні ці порушення можуть проявлятися відтерміновано, у молодшому шкільному або підлітковому віці, а можуть привести до прояву певних дисфункцій, хворобливих симптомів у період раннього дитинства. Історія знає чимало прикладів любіювання раннього розвитку дитини за рахунок інтелектуального навантаження, яке привело у більш дорослуому віці до негативних, а іноді летальних наслідків (Ніка Турбіна, Паша Конопльов, Сергій Резніченко, Максим Мосний та ін.). Соціальна ситуація часто провокує дорослих до нівелювання законів розвитку психіки дитини. Сучасні діти, у порівнянні з тими, які виховувалися 50 і навіть 20 років тому, відчувають на собі інші впливи (техногенні, екологічні). Вражуючою є статистика психотерапевтів та психіатрів, яка вказує на те, що 50% дітей, які потрапляють на прийом з проблемами соціального та емоційного розладу – це діти, перевантажені з раннього віку енциклопедичною інформацією. Автори методик раннього розвитку, рекламиуючи свій продукт, апелюють до амбіцій батьків «дати все краще для дитини». Як правило «гучними» гаслами вони декларують набір знань та умінь, якими кожна дитина може оволодіти самостійно у більш пізному віці.

Логопеди прослідкували тенденцію збільшення вад мовлення у тих дітей, з якими займаються за системою раннього навчання читання. Ефект «суперництва мам» (якщо донька сусідки пише цифри в 2 роки, то моя писатиме у 1 р. 6 міс.) підігрівається азартом довести свою «геніальність батьківства», яка втрачає здоровий глузд та нівелює потреби та можливості дитини. Дослідження сучасних науковців, а також наше власне спостереження дозволяє стверджувати, що ідею раннього розвитку переймаються в основному батькі, які не зуміли реалізуватися, не вправили очікувань власних батьків. Такі батьки не здатні оцінити дитячу безпосередність, що виявляється в умінні бачити світ без стереотипів та рамок, знаходити незвичне у буденному, в умінні широ роздіти та дивуватися, в безумовній любові. Вони вважають, що пізнавальні процеси розвиваються лише тоді, коли дитина сидить за столом та пише букви. Натомість розвиток пізнавальних процесів відбувається ефективно лише тоді, коли проходить непомітно для дитини, у звичному оточенні та за життєвих і побутових обставин: наприклад під час умивання з дитиною можна досліджувати властивості води, вимірювати її витрати за допомогою умовної мірки (наприклад кухлика); влаштувати спостереження за кімнатною рослиною (як вона росте, що потрібно для її росту, як з'являється квітка тощо); знаходити відмінності між властивостями та якостями предметів, що оточують дитину (ковдра м'яка, тепла; рукавички шерстяні, колючі; вікно прозоре, гладеньке тощо); пізнавати смакові властивості продуктів (солодкі, солоні, кислі, терпкі, горкі тощо) та вгадувати їх за смаком. Такий чуттєво-сенсорний досвід, набутий дитиною у ранньому віці, і є запорукою її успішного інтелектуального розвитку.

Практика раннього інтелектуального розвитку дозволяє відзначити ефект «натаскування» на результат, досягаючи який дитина залишається абсолютно дезадаптивною з точки зору нормальних, побутових компетентностей. Спрацьовує порушення закону: розвиток мислення починається від наочно-дієвого, наочно-образного і рухається до абстрактно-логічного. Навчання 3-х річної дитини написанню букв та цифр йде всупереч цьому універсальному закону. Такий механізм деструктивного впливу на дитячу особистість спрацьовує і тоді, коли батьки передчасно віддають у школу дітей. З точки зору нейрофізіології довільна увага та інші мозкові механізми, які дозволяють дитині успішно навчатися, формуються у 7 років, тобто саме у цьому віці мозок дитини готовий до того, щоб вона концентрувала увагу впродовж 45 хвилин. «Усьому свій час...» – цей геніальний вислів Еклезіста ілюструє доцільність своєчасності. Випередження розвитку настільки ж шкідливе, як і його затримка.

Дефіцит емоційного спілкування, притаманний сучасним батьківсько-дитячим відносинам, викликає занепокоєння, оскільки спричиняє емоційне вихолощення дитячої популяції. В дошкільних навчальних закладах вихователі відзначають збільшення дітей-циніків, які абсолютно індиферентні до проявів насильства, агресії, приниження. Така невтішна тенденція може отримати масовий характер, що призведе до незворотних деструктивних змін у суспільстві.

Пропедевтичними кроками для запобігання вище окресленої траєкторії розвитку цивілізації є апеляція до здорового глузду батьків та усіх людей, причетних до виховання підростаючого покоління. Насамперед, це зміна стереотипу «успіх = ранній розвиток» за рахунок переконання у пріоритетності розвитку емоційної сфери у період раннього та дошкільного дитинства в освітніх системах найрозвинутіших країн світу: Японія, США, Німеччина. Вивчення освітньої практики у цих країнах дозволило стверджувати, що основа повноцінного інтелектуального розвитку – це естетичний розвиток і вивести формулу «успіх = творчість». Традиційним у вихованні дітей у цих країнах є забезпечення емоційного досвіду та створення умов для формування арсеналу способів творчих дій. Показники, які характеризують способи творчих дій є ідентичними показниками успішності:

- доповнення, зміни, варіації, перетворення, застосування відомого у нових ситуаціях, створення нових комбінацій із знайомих елементів;
- самостійні пошуки, спроби кращого вирішення завдань;
- знаходження нових, оригінальних прийомів вирішення, самостійність, ініціатива;
- швидкість реакцій, винахідливість, орієнтування у нових умовах, гнучкість.

Наприклад, в освітній системі США з 70-х рр. ХХ століття домінує проект BASIC та громадський рух «ART AND EDUCATION». Пріоритет – мистецтво як базисна навчальна дисципліна, що забезпечує баланс між емоціями та інтелектом. Ефект: підвищення рівня інтелекту. Факт: американські вчені займають домінуюче положення в науковій сфері у світі.

У Японії діти в дошкільних закладах займаються за системою «ІРОРІТАЙ», пріоритет –

розрізнення 240 кольорів; опановують живопис тушшю Сумі-е すみゑ. Ефект: розвиток образно-асоціативного типу мислення. Факт: японцям належать найвищі цифрові технології.

Родзинками освітньої системи Німеччини є впровадження освітніх технологій «Münster» (приоритет – музична діакомпозиція) та «Duisburg» (приоритет – циркове мистецтво) в практику роботи з дітьми дошкільного і шкільного віку. Ефект: розвиток організаційно-комунікативних умінь дітей. Факт: найвищий у світі рівень розвитку медичної сфери.

Висновки і пропозиції. Резюмуючи вище окреслені положення зазначимо, що академічний розум не забезпечує готовність особистості використовувати всі потенційні можливості особистості та не готове до подолання життєвих небараздів. Існують чинники, важливіші за високий рівень академічних або професійних знань, які позначають у психології відносно новими поняттями – емоційний інтелект, емоційна компетентність, емоційна культура, і які перебувають у процесі розвитку й уточнення. Науковці стверджують, що для власної долі велике значення має емоційна обдарованість – мегаздібність, яка

визначає рівень умінь досягти успіху. Емоційно обдаровані люди, як правило, задоволені й успішні, а вміння встановлювати контроль над своїм емоційним життям сприяє підвищенню їхньої власної продуктивності. Водночас цілеспрямований вплив на формування емоційного інтелекту особистості забезпечує підвищення психологічної культури суспільства.

Популяризація зазначеного досвіду дозволить формувати правильні суспільні орієнтири та впроваджувати їх у виховну практику сімейного та суспільного дошкільного виховання. Також актуальним та дієвим інструментом впливу на формування емоційного інтелекту дитини є підвищення рівня педагогічної культури батьків, їхня мотивація на позитивну емоційну взаємодію з дітьми. Педагогічне просвітництво передбачає вплив на інтелектуальну та емоційну сферу батьків, що досягається за допомогою переконання, стимулювання емоційного відгуку на інформацію педагога; тренінгів зануренням у емоційні стани та моделювання ситуацій переживання відсутності емоційної взаємодії у стосунках з дітьми; аналізу наслідків неемоційного або негативно забарвленого емоційного ставлення батьків до дітей тощо.

Список літератури:

- Бреслав Г.М. Психология эмоций / Г.М. Бреслав. – М., 2007. – 544 с.
- Бурлачук Л.Ф. Що такое емоційний інтелект? / Л.Ф. Бурлачук // Управління персоналом. – 2008. – № 21. – С. 18-27.
- Введение в идейно-психологию детского возраста: учебное пособие / А.В. Семенович. – 3-е изд., испр. и доп. – Москва: Генезис, 2013. – 268 с.
- Гоулман Д. Эмоциональное лидерство: Искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта / Д. Гоулман. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 301 с.
- Носенко Е.Л. Посібник до вивчення курсу «Теорія емоційного інтелекту» / Е.Л. Носенко, А.Г. Четверик-Бурчак. – 2014. – 73 с.
- Четверик-Бурчак А.Г. Емоційний інтелект як чинник успішності вирішення головних життєвих завдань / А.Г. Четверик-Бурчак // Психолінгвістика. – 2013. – Вип. 14. – С. 163-184.
- Юркевич В.С. Проблема эмоционального интеллекта / В.С. Юркевич // Вестник практической психологии образования. – 2005. – № 3(4). – С. 4-10.
- Bar-On R. Emotional Intelligence in Men and Women: Emotional Quotient Inventory: Technical Manual / R. Bar-On. – Toronto: Multi-Health Systems, 1997. – 478 p.
- Goleman D. Emotional intelligence / D. Goleman. – N.Y., 1995. – 352 p.
- Salovey P. Emotional intelligence / P. Salovey, J.D. Mayer // Imagination, Cognition, and Personality. – 1990. – Vol. 9. – Pp. 185-211.

Половина Е.А.

Київський університет імені Бориса Грінченко

РАННЕЕ РАЗВИТИЕ РЕБЁНКА В КОНТЕКСТЕ ЗАПРОСОВОВЫХ СОЦИУМА И РОДИТЕЛЬСКИХ АМБИЦИЙ

Аннотация

В статье аргументировано значение формирования эмоциональной компетентности для развития личности; осуществлен анализ воспитательной практики и обращение к опыту воспитания в развитых странах мира, приоритетом которых является формирование эмоциональной сферы личности; освещен спектр научных исследований проблемы формирования эмоционального интеллекта; описаны методы формирования эмоционального интеллекта личности.

Ключевые слова: эмоциональный интеллект, эмоциональная компетентность, эмоциональная глухота, раннее развитие, педагогическое просвещение.

Polovina E.A.

Borys Grinchenko Kyiv University

EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF SOCIETY REQUIREMENTS AND PARENTS' AMBITIONS

Summary

The actuality of person's emotional development formation is proved in the issue. The educational practices' analysis and foreign experience of this practice, the personality emotional development in which is in the priority, is presented in the article; the specter of scientific investigation of the personality emotional development of intellect is highlighted by the author; methods of forming of personality emotional intellect formation is described.

Keywords: emotional intellect, emotional competence, emotional deafness, early childhood development, pedagogical elucidative.

НАШІ АВТОРИ

1. **Барна Христина Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Мукачівського державного університету
2. **Беленська Ганна Володимирівна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
3. **Вертугіна Валентина Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
4. **Волинець Катерина Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
5. **Волинець Юлія Олексandrівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
6. **Гаращенко Лариса Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
7. **Голота Наталія Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
8. **Данієлян Анаїт** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
9. **Іваненко Олена Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, проректор-декан факультету з підготовки юних абитурієнтів, майстер-класів та спецкурсів Київської дитячої Академії мистецтв
10. **Карнаухова Антоніна Валеріївна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
11. **Коваленко Олена Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
12. **Козлітін Денис Олександрович** – магістр початкової освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
13. **Кондратюк Світлана Григорівна** – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
14. **Лінник Олена Олегівна** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
15. **Літіченко Олена Дмитрівна** – викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
16. **Мальцева Тетяна Юріївна** – аспірант Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
17. **Матющенко Ірина Іванівна** – спеціаліст дошкільної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
18. **Машовець Марина Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка
19. **Мельник Наталія Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
20. **Новоселецька Ірина Едуардівна** – аспірант Київського університету імені Бориса Грінченка
21. **Половіна Олена Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
22. **Рейпольська Ольга Дмитрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач лабораторії дошкільної освіти і виховання Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України
23. **Стаднік Надія Вікторівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
24. **Стаєнна Олена Олександровна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
25. **Товкач Ірина Євгеніївна** – старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
26. **Ярич Оксана Ярославівна** – аспірант кафедри тифлопедагогіки, факультет корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

НОТАТКИ

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 3.2 (43.2) березень, 2017 р.

Щомісячне видання

Коректор: В. Бабич

Дизайн: А. Юдашкіна

Комп'ютерна верстка: О. Данильченко

Контактна інформація редакції журналу.
Поштова адреса: 73005 Україна, м. Херсон,
а/с 20, Редакція журналу «Молодий вчений»

тел.: +38 (0552) 399 530

info@molodyvcheny.in.ua

www.molodyvcheny.in.ua

Підписано до друку 10.04.2017 р.

Формат 60x84/8.

Папір офсетний. Цифровий друк.

Ум.-друк. арк. 15,10. Тираж 100 прим.

Зам. 0417-53.

ТОВ «Видавничий дім «Гельветика»
73034, Україна, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.

ОСВІТА - СУТНІСТЬ ЧАСУ!

ISSN 2304-5809

9 772304 580908

2017

Медіа

(43)